

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ETUCE
ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΚΟ ΑΓΧΟΣ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ
Αθήνα 5 και 6 Οκτώβρη 2009

*του Θέμη Κοτσιφάκη,
μέλους του Δ.Σ. της ΟΛΜΕ
και της Ε.Ε. της Ευρωπαϊκής Συνομοσπονδίας Εκπαιδευτικών
(Ε.Τ.Υ.Σ.Ε. και Ε.Ι.Ε.)*

Αγαπητοί, ες συνάδελφοι

Εκ μέρους του ΔΣ της ΟΛΜΕ, σας καλωσορίζω στην Αθήνα και σας εύχομαι να έχετε μια καλή και ευχάριστη διαμονή. Δυστυχώς το συνέδριό μας συνέπεσε με τις εθνικές εκλογές στην Ελλάδα και έτσι δεν μπορέσαμε να σχεδιάσουμε καλύτερα την παραμονή σας εδώ. Ελπίζουμε σε επόμενο συνέδριο της ETUCE στην Ελλάδα να οργανώσουμε καλύτερα την ξενάγησή σας. Το σημερινό συνέδριο είναι ο καλύτερος τρόπος για να γιορτάσουμε την Παγκόσμια ημέρα των Εκπαιδευτικών και να σκεφτούμε σοβαρά για τις ανάγκες, τα προβλήματα και τις προοπτικές του εκπαιδευτικού και να δράσουμε ανάλογα.

Αγαπητοί, ες συνάδελφοι

Επιτρέψτε μου να σας παρουσιάσω μερικές σκέψεις σχετικά με το θέμα του συνεδρίου μας και την κατάσταση της εκπαίδευσης και των εκπαιδευτικών στη χώρα μας.

Ζούμε σε μια εποχή που οι κυβερνώντες διακηρύσσουν στα λόγια την αξία της εκπαίδευσης για το μέλλον της κοινωνίας. Και όμως, ενώ οι εκπαιδευτικοί θεσμοί διευρύνονται και ο ρόλος τους αναβαθμίζεται, το ίδιο το εκπαιδευτικό επάγγελμα υποβαθμίζεται συνεχώς, και σε ό,τι αφορά τη θέση των εκπαιδευτικών στη σύγχρονη κοινωνική διαστρωμάτωση και σε ό,τι αφορά το κύρος και την κοινωνική τους καταξίωση.

Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί στη χώρα μας, αλλά όχι μόνο σε αυτή, συνδέονται:

α) με την οικονομική πολιτική (δαπάνες για την εκπαίδευση στο 3% του ΑΕΠ, χαμηλοί μισθοί, περικοπή ασφαλιστικών δικαιωμάτων κ.λπ.)

β) με την νεοφιλελεύθερη εκπαιδευτική πολιτική που ασκούν οι κυβερνήσεις (ιδιωτικοποίηση, ανταγωνισμός κ.λπ.) και

γ) με τις εργασιακές συνθήκες και τις ελαστικές σχέσεις εργασίας.

Αυτοί οι τρεις παράγοντες στην εφαρμογή τους δημιουργούν ένα ανυπόφορο εργασιακό περιβάλλον, μέσα στο οποίο καλείται ο εκπαιδευτικός να εργαστεί και να προσφέρει γνώσεις και γενικότερα παιδεία στη νεολαία. Η ανάπτυξη του εργασιακού στρες είναι αναπόφευκτο αποτέλεσμα αυτού του εργασιακού background.

Οι χαμηλοί μισθοί αναγκάζουν τους εκπαιδευτικούς σε δεύτερη εργασία. Το σύνθημα των συνδικάτων στην Ελλάδα «να ζούμε με αξιοπρέπεια από το μισθό μας», συμπυκνώνει την αγωνία μας για ένα εκπαιδευτικό που θα μπορεί ανεπηρέαστος να προσφέρει στο δημόσιο σχολείο. «Δάσκαλος φτωχός, αγράμματος λαός», λέει ένα σύνθημα της δεκαετίας του '60 συμπυκνώνοντας ανάγλυφα την αναγκαιότητα επένδυσης στον εκπαιδευτικό και το συνδέει με τη μόρφωση του λαού.

Η απουσία ουσιαστικής επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών μαζί με την ανυπαρξία, σε πολλές περιπτώσεις στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, της παιδαγωγικής κατάρτισης στα πανεπιστήμια, καθιστούν εξαιρετικά δύσκολη την επαγγελματική μας σταδιοδρομία. Ουσιαστικά, ο εκπαιδευτικός δεν έχει καμιά βοήθεια για να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της σύγχρονης σχολικής τάξης.

Ο τρόπος ένταξης των εκπαιδευτικών στη δημόσια εκπαίδευση, μέσα από ένα αμφισβητούμενο γραπτό διαγωνισμό, αλλά και με αδιαφανείς – πελατειακές διαδικασίες πρόσληψης σε άλλες περιπτώσεις, απαξιώνει το κύρος και τη θέση των εκπαιδευτικών από το ξεκίνημα της καριέρας τους.

Οι προσπάθειες ενίσχυσης των διαδικασιών ελέγχου και χειραγώγησης του εκπαιδευτικού, η σύνδεσή της αξιολόγησης με αριθμητικούς δείκτες, με την επιτυχία ή μη των μαθητών μας στις εξετάσεις, οδηγεί στον ανταγωνισμό με ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια, στην κατηγοριοποίηση και στην συντριβή της προσωπικότητας αλλά και της παιδαγωγικής ελευθερίας των εκπαιδευτικών.

Οι εκπαιδευτικές αλλαγές που συντελούνται στη χώρα μας γίνονται χωρίς ουσιαστικό διάλογο με τους εκπαιδευτικούς φορείς, πρόχειρα, απρογραμμάτιστα με αποτέλεσμα κάθε φορά που αλλάζει ο Υπουργός Παιδείας να παρουσιάζεται μια «νέα μεταρρύθμιση». Η «εκπαιδευτική μεταρρύθμιση» έχει γίνει το συντομότερο ανέκδοτο στην Ελλάδα.

Οι αλλαγές που συντελούνται στην κοινωνία και οι επιπτώσεις τους στην οικογένεια, τα αυξανόμενα φαινόμενα βίας ανάμεσα στους νέους, δημιουργούν πρόσθετα προβλήματα επικοινωνίας ανάμεσα σε εκπαιδευτικούς και μαθητές.

Αυτό το ασταθές περιβάλλον, σε συνδυασμό με την αίσθηση που έχει ο απλός εκπαιδευτικός ότι δεν λαμβάνεται υπόψη η γνώμη του από την πολιτεία, οδηγεί όχι μόνο στην αύξηση του εργασιακού άγχους του αλλά και στην απογοήτευσή του και προοπτικά στην αυτοπαράιτηση από τις προσπάθειες για βελτίωση της δουλειάς του.

Το ΚΕΜΕΤΕ της ΟΛΜΕ μαζί με άλλα ινστιτούτα πραγματοποιεί αυτό το διάστημα μια έρευνα για τις συνθήκες στις οποίες ασκείται το επάγγελμα του εκπαιδευτικού. Ένα μέρος της σχετίζεται με το εργασιακό άγχος και αφορά τις συνέπειες που έχουν οι όροι και οι συνθήκες εργασίας των εκπαιδευτικών, ανάμεσα σε άλλα, και στην ψυχική τους υγεία με έμφαση στην ικανοποίηση από την άσκηση του επαγγέλματός τους. Μέσα από την έρευνα αυτή αναμένουμε να προσδιορίσουμε το βάθος των προβλημάτων και να προχωρήσουμε στη συνέχεια σε αναγκαία μέτρα.

Σε μια έρευνα του Παντείου Πανεπιστημίου που δημοσιεύτηκε πριν 5 χρόνια σε εκπαιδευτικούς της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, το 67% των ερωτηθέντων αποδίδει την κύρια ευθύνη για το καθημερινό στρες στην κακή οργάνωση και λειτουργία του εκπαιδευτικού συστήματος, ενώ το 57% αισθάνεται εξάντληση στη διάρκεια της εργασίας και το 53% θα ήθελε να την αλλάξει, αν μπορούσε. Από την άλλη το 55% κρίνει την οικοδόμηση μιας γόνιμης σχέσης ανάμεσα στον δάσκαλο και τον μαθητή ως την μεγαλύτερη δυσκολία στο επάγγελμά τους.

Αγαπητοί, ες συνάδελφοι

Όπως κοινωνικές και συλλογικές είναι οι αιτίες του εργασιακού άγχους των εκπαιδευτικών, συλλογικές πρέπει να είναι και οι δικές μας δράσεις για να αντιμετωπίσουμε τις αιτίες του.

Ενισχύοντας τη συλλογικότητά την ενότητα και την αλληλεγγύη μας μέσα από τα σωματεία μας, πρέπει να οικοδομήσουμε εκείνο το μέτωπο όλων των εκπαιδευτικών που θα αγωνιστούν δυναμικά για να αλλάξουν αυτές οι πολιτικές και να αντιμετωπιστούν οι αιτίες του εργασιακού άγχους και τελικά να επιλυθούν θετικά τα προβλήματα των εκπαιδευτικών και της εκπαίδευσης.

Σας ευχαριστώ.